

אבל אין מחרימין בשבת כי אם מדבר שהוא לצורך שבת¹ וכן למי שהחילל שבת² אבל לא למי שעקב עבירה אחרת³ אבל דבר שיש בו תיקון המדינה⁴ ואם לא יחרימו בשבת לא יתאספו ביום אחר ויגרע התיקון או מותר להחרים כמו שמותר להתיר הנדר או החרם ממעט זה⁵ ולכן אין למחות כמה שנהגו בירידים שהשמש קורא מתוך הכתב מי שהוא מוחרם על פי בית דין משום חובותיו מפני שצריך להכריז בשבת שמתאספים כולם ויודעים לכופו בעירו לשלם ולולי זה היו נפסדין החובות וכל משא ומתן⁶ וכן מי שבזיה החכם יכול לנדותו לכבודו⁷ מפני שזהו ג"כ תיקון המדינה להעמיד המשפט על תילו וגם דבר מצוה הוא משום כבוד התורה⁸ ואין צריך לומר שמותר להחרים בשבת בדבר הנוגע על הכלל⁹ כמו שהחרימו בשבת את העוסקים בספרי הטבע כל ימיהם¹⁰:

ד' מי שנדרוהו בחלום מתירין לו בשבת¹¹:

שמג בין השמשות מותר לעשות דברים שאסרו חז"ל משום גזרה ובו סעיף אחד:

א כל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם אלא בעצמו של יום אבל בין השמשות מותרים¹² והוא שהיא שם דבר מצוה כגון לעלות באילן או לטוש על פני המים להביא לולב או שופר¹³ או שהוא טרוד ונחפו ונצרך לדבר זה¹⁴ אפילו הוא צורך דבר הרשות¹⁵ אלא שהוא צורך גדול או הפסד מרובה¹⁶ (או שהוא צורך גמור לשבתו) אע"פ שאינו צורך גדול¹⁷ כגון לערב עירובי חצרות כדי שיוכל לטלמל מבית לחצר) כמו שנתבאר כל זה בס' רס"א¹⁸.

ויש מי שהיה מסתפק¹⁹ אם התירו כל זה גם במוצאי שבת בין השמשות כי שמא מספק לא פקעה קדושת עצם היום ויש להקל²⁰ (עיין מגן אברהם סוף סי' תרנ"ג)²¹ וסי' תקפ"ח²²:

שמג דין קמן בשבת ובו י"א סעיפים:

א קמן העובר על דברי תורה להנאתו כגון שאוכל נבלות או שמחלל שבת לצרכו אין

יג מ"ט פכ"ג ה"ד בשם ספר העיתים רמ"א שם.
 יד שולח מרדכי"ם א"ח סי' ה' הובא במ"א שם סק"ד.
 טו משמעות מרדכי"ם שם.
 טז ראה שולח הרב"ש סי' שצ. וראה גם לעיל סי' שו סכ"א.
 יז ראה מ"א שם.
 יח ב"ח מוס"י שו"מ שם סק"ג.
 יט שולח דברי ריבות סי' שה. מ"א שם סק"ד.
 כ רבתי ריבות שם.
 כא מ"ז סי' שלש סק"ד.
 כב מ"ז י"ד סי' רבח סק"ג, משי"ת הרשב"א ח"א סי' תפג.
 כג שולח דרכי' ח"ד סי' ק. מ"א סי' שו סק"ב.

סימן שמג
 א רמב"ם פכ"ד ה"י, כרתי בעירובין לב, ב. מור וש"ע מ"א.
 ב רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
 ג רמב"ם שם. ש"ע שם.
 ד מ"ז סק"א.
 ה שולח רש"ל סי' מג. מ"ז סק"א.
 ו ראה לעיל סי' רסא מ"ב ובק"א סק"א. סי' שבה סוף ספ"ו.
 ז ראה גם לעיל סי' רסא שם ובק"א שם בסופו.
 ח סעי' א"ב.
 ט מ"א סק"א.
 י ראה ערו' לעיל סי' רמג ק"א סק"ה באמצע (במסגר) לענין תוספת שבת של מוצאי שבת.
 יא ס"ק ד. וראה מ"א סי' שפז סק"ג. לקמן שם סוף סי' מ"ח.
 יב ראה מ"ש ברי"ם תקסב.